

ЄДИНИЙ КОМПЛЕКСНИЙ ДОКУМЕНТ ДЛЯ КЕРІВНИКА ПІДПРИЄМСТВА

Хасай Р.Г., магістрант

Науковий керівник: Догадайло Я.В., к.е.н., доцент

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Для характеристики діяльності АТП використовується достатньо велика кількість звітних документів, порядку двадцяти. Основними при цьому виступають загальноприйняті: баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів. Однак існуючі форми звітності не дозволяють надати швидку цілісну характеристику результатів діяльності, що вельми важливо для завжди зайнятого керівника підприємства. Таким чином, пошук єдиного документу, що дозволить швидко проаналізувати основні результати роботи підприємства, є актуальним.

Результати проведеного дослідження показали, що для характеристики результатів діяльності пропонується використовувати баланс, звіт про фінансові результати та звіт про рух грошових коштів. Оскільки керівникам часто не вистачає часу на вивчення всієї документації, а розуміння та аналіз деяких форм звітності потребує знань в галузі фінансового обліку, набір документів, що використовується, не придатний для швидкого аналізу основних результатів діяльності підприємства. Необхідно використовувати один документ, який би дозволив саме керівнику підприємства одержати кількісну оцінку результатів багатобічної діяльності підприємства.

Більш ретельний аналіз дозволив виявити тільки три різновиди такого документу: матриця Моблі [1], уніфікований аналітичний баланс (УАБ) [2], матриця Якобса [3]. Три різновиди мають певні властивості - вони поєднують всі основні форми фінансової звітності та відбивають результати роботи підприємства, як в статистиці, так і в динаміці, але незрозуміло яка з форм дозволить керівнику, що не має спеціальної підготовки в області фінансового обліку зрозуміти механізм руху балансових рахунків та проаналізувати основні результати діяльності підприємства.

Отже невирішеним є вибір єдиного універсального документу, що дозволить проаналізувати основні результати роботи АТП неспеціалісту в галузі фінансового обліку.

Таким чином, метою написання даної роботи є обґрунтування виду єдиного універсального документу, що дозволить керівнику

АТП швидко проаналізувати основні результати роботи підприємства.

Як було зазначено, для оперативного аналізу потрібен не набір форм звітності, а лише один за обсягом та змістом документ. В силу того, що матриці Моблі та Якобса не одержали широкого використання із-за складності заповнення та розуміння економічного сенсу регулюючого стовпця, для підприємств пропонується використовувати УАБ. Розрахунок уніфікованого аналітичного балансу за даними бухгалтерського обліку в Україні представлено в таблиці 1.

Загальні значення представлені у вигляді сумарних оборотів – дебетових та кредитових, залишків на початок та кінець звітного періоду. В стовбцях та в строках таблиці групування розділів проводиться наступним чином: найменування розділів; майно на початок звітного періоду (ИО) у вигляді дебетового (ДсО) та кредитового (КсО) залишку; основні засоби, незавершене будівництво, нематеріальні активи та інші цінності (НА); запаси сировини та матеріалів, незавершене виробництво, готова продукція та товари, враховуючи ПДВ (ЗП); дебіторська заборгованість тільки в частині зобов'язань покупців, враховуючи інших дебіторів та інші зобов'язання (ДЗ); аванси видані (АВВ); грошові кошти та короткострокові фінансові вкладення (Д); статутний, додатковий та резервний капітал (УДК); валова виручка (ВВ); прибуток та фонди (ПФ) за мінусом цільового фінансування; знос (З); нарахування (НВ) до виплат; цільове фінансування (ЦФ); аванси отримані (АВОТ); кредиторська заборгованість тільки в частині зобов'язань перед постачальниками, враховуючи інших кредиторів та інші зобов'язання (КЗ); всього обороти; майно на початок звітного періоду (И1) у вигляді дебетового (Дс1) та кредитового (Кс1) залишку.

Для побудови уніфікованого балансу спочатку необхідно скласти аналітичну фінансову таблицю. Для побудови аналітичної фінансової таблиці (АФТ) використовується план рахунків, які групуються в залежності від тематичних при знаків, та бухгалтерський баланс (залишки на початок та кінець звітного періоду, а також обороти по ним). АФТ в найбільш загальному вигляді показує інформацію про утворення (рядок) та використання (стовбець) кожної групи активів, а також інформацію про утворення (стовбець) та використання (рядок) кожної групи пасивів. Загальні значення представлені у вигляді сумарних оборотів - дебетових та кредитових, залишків на початок та кінець звітного періоду.

Таблиця 1 – Уніфікований аналітичний баланс

№ з/п	Розділи	Майно на початок періоду	Грошові кошти		Валова виручка		Прибуток та фонди		Інші операції		Всього обороти		Майно на кінець періоду
			Дебетовий оборот	Кредитовий оборот	Дебетовий оборот	Кредитовий оборот	Дебетовий оборот	Кредитовий оборот	Дебетовий оборот	Кредитовий оборот	Дебетовий оборот	Кредитовий оборот	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	НА		+	-	+	-	+	-	+	-	Σ+	Σ-	=гр.2+гр.11-гр.12
2	ЗПС		+	-	+	-	+	-	+	-	Σ+	Σ-	=гр.2+гр.11-гр.12
3	ДЗ		+	-	+	-	+	-	+	-	Σ+	Σ-	=гр.2+гр.11-гр.12
4	АВВ		+	-	+	-	+	-	+	-	Σ+	Σ-	=гр.2+гр.11-гр.12
5	Д		+	-	+	-	+	-	+	-	Σ+	Σ-	=гр.2+гр.11-гр.12
6	ПФ		+	-	+	-	+	-	+	-	Σ+	Σ-	=гр.2+гр.11-гр.12
7	Всього активи		+	-	+	-	+	-	+	-	Σ+	Σ-	Σр.1÷6
8	УДК		+	-	+	-	+	-	+	-	Σ+	Σ-	=гр.2+гр.11-гр.12
9	ВВ		+	-	+	-	+	-	+	-	Σ+	Σ-	=гр.2+гр.11-гр.12
10	З		+	-	+	-	+	-	+	-	Σ+	Σ-	=гр.2+гр.11-гр.12
11	НВ		+	-	+	-	+	-	+	-	Σ+	Σ-	=гр.2+гр.11-гр.12
12	ЦФ		+	-	+	-	+	-	+	-	Σ+	Σ-	=гр.2+гр.11-гр.12
13	АВОТ		+	-	+	-	+	-	+	-	Σ+	Σ-	=гр.2+гр.11-гр.12
14	КР		+	-	+	-	+	-	+	-	Σ+	Σ-	=гр.2+гр.11-гр.12
15	КЗ		+	-	+	-	+	-	+	-	Σ+	Σ-	=гр.2+гр.11-гр.12
16	Всього капітал		+	-	+	-	+	-	+	-	Σ+	Σ-	Σр.8÷15
17	Всього обороти		Σ+	Σ-	Σ+	Σ-	Σ+	Σ-	Σ+	Σ-	Σ+	Σ-	

Варто відмітити, що структура розділів АФТ відрізняється від звичної структури бухгалтерської, фінансової та податкової звітності. Але представлення цих розділів з розбиттям на дебітові обороти в кредит розділів та кредитові обороти в дебіт розділів приближують АФТ до традиційних форм звітності.

Після складання АФТ, формується уніфікований аналітичний баланс, який представляє собою єдиний документ, що вміщує в собі всю оперативну інформацію бухгалтерської та фінансової звітності. Бухгалтерська звітність розглядається на фоні залишків активів та пасивів на початок та кінець звітного періоду. Фінансова звітність формується на основі двох розділів: «Валова виручка» та «Прибуток та фонди», кожен із яких представлений оборотами по дебету та кредиту. Наявність УАБ значно спрощує прочитання та поняття різних форм звітності. Головна його перевага полягає в тому, що в одному балансі сходяться всі форми звітності. Іншими словами, якщо керівнику підприємства надавати уніфікований баланс, то він своєчасно та в повній мірі отримуватиме оперативну звітність для прийняття управлінських рішень.

Таким чином, в роботі обґрунтована доцільність складання для керівника підприємства УАБ, як єдиного документу, замість чотирьох, що використовуються зараз. Використання уніфікованого аналітичного балансу дозволить об'єктивно аналізувати результати багатобічної діяльності підприємства. Автоматизація бухгалтерського обліку дозволить скласти запропонований документ в будь-який момент часу, що забезпечить своєчасність прийняття ефективних управлінських рішень.

Література.

1. Mobley L. Beyond IBM / L. Mobley, K. McKeown. – Boston : McGraw-Hill, 1989. – 253 p.
2. Грачев А.В. Финансовая устойчивость предприятия: анализ, оценка и управление в экономике / Грачев А.В. – М. : Дело и Сервис, 2006. – 544 с.
3. Jacobs J.F. Jacobs Matrix surpasses Mobley Matrix TM [Електронний ресурс] / J.F. Jacobs. – Режим доступу : http://papers.ssrn.com/sol3/cf_dev/AbsByAuth.cfm?per_id=333079